

10:00-12:00

PANEL

KENTLEŞME VE YEREL YÖNETİMLER

Yönetmen:

Prof. Dr. Cevat GERAY

Aytaç DURAK

Adana BŞB Başkanı

Yıldray ARIKAN

Seyhan İlçe Belediye Bşk.

Ahmet ÜNAL

Yüreğir İlçe Belediye Bşk.

Prof. Dr. İlhan YÜCEL

Çağ Ün. Öğr. Üyesi

Prof. Dr. Erkin ERTEKİN

ÇÜ Mim. Böl. Bşk.

Oktay EKİNCİ

Mimarlar Odası Genel Bşk.

12:00-13:00

FORUM

Yönetmen

Oktay EKİNCİ

Tüm Katılımcılar

POSTERLER

Yrd. Doç. Dr. Osman TUTAL,

Yrd. Doç. Dr. Emrah GÖKALTUN,

'Eskişehir Odun Pazarı Kentsel Sit Alanı Geleneksel Konut Cephesinde Yaşanan Değişimler'

Doç. Dr. Turgut SEGGÖR

'Kent Yaşamında Mutlu Mekan Sorunu'

Mimar Fethi DAĞLIK

'Adana'da Kaldırımlar'

Yrd. Doç. Dr. Ercan Hamit OĞUZALP,

Y. Mimar Serap SEVGI

'Çevre Yaşam Kalitesinin Sağlanmasında Konut Birlikleri ve Konya Örneği'

Aiş. Gör. Dr. Gevher ACAR,

'Tanzimat Düşüncesinin Mimari Çevreye Yansımaları ve Kentsel Değişim'

Aiş. Gör. Yeşim BABA

Yrd. Doç. Dr. Mustafa YECİN

'Yerel Yönetimlerin Denetim ve Uygulama Etkinliklerinde Bilgisayar Kullanımı'

Aiş. Gör. Özlem ŞENVİÇİT

'Demiryollarının Sanayi Devrimini İle Birlikte Gelişimi ve Kentleşme Sürecine Etkisi'

Prof. Dr. Erdoğan GÜLTEKİN,

Aiş. Gör. Aylin ÇİNÇİNOĞLU

'Peyzaj Mimarlarının Yerel Yönetimlerde Çalışırken Karşılaştıkları Sorunlar Çözüm Önerileri'

Yrd. Doç. Dr. İbrahim BAKIR

'Kültürel ve Mimari Miras, Kentsel Kimlik ve Yerel Yönetimler'

Öğr. Gör. Güllü AKYUZLUER

'Fiziksel Yapılanma Sürecinde Yerel Yönetimlerin Denetim Etkinliği'

KENTLEŞME VE YEREL YÖNETİMLER SEMPOZYUMU 2002

25-26 OCAK 2002 ADANA/TÜRKİYE

DANIŞMA KURULU

Oğuz Kağan KÖKSAL

Adana VALİSİ

Aytaç DURAK

Adana Büyükşehir Belediye Başkanı

Prof. Dr. Yalçın KEKEÇ

Ç.Ü. Rektörü

Yıldray ARIKAN

Seyhan Belediye Başkanı

Ahmet Ünal

Yüreğir Belediye Başkanı

Prof. Dr. Erkin ERTEKİN

Ç.Ü. Mimarlık Bölüm Başkanı

Mim. Samet KARYALDIZ

Mimarlar Odası Adana Şube Başkanı

BİLİM KOMİTESİ

Prof. Dr. Şinasi AYDEMİR

KTÜ Mimarlık Bölümü

Prof. Dr. Mehmet ÇUBUK

MSÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

Prof. Dr. Erkin ERTEKİN

Ç.Ü. Mimarlık Bölümü

Prof. Dr. Erdoğan GÜLTEKİN

Ç.Ü. Peyzaj Mimarlığı Bölümü

ORGANİZASYON KOMİTESİ

Fevzi ACEVİT

Koordinatör Kent Konseyi Genel

Sekreteri

Yrd. Doç. Dr. Mustafa YECİN

Koordinatör Ç.Ü. Mimarlık Bölümü

Mim. Ünsal ÇAKIRCA

Koordinatör Mimarlar Odası

Aiş. Gör. Ayşe ÇEVİKER

Ç.Ü. Mimarlık Bölümü

Aiş. Gör. Yeşim BABA

Ç.Ü. Mimarlık Bölümü

Candan YAYGIN

Koza A.Ş.

İletişim

Mimarlar Odası Adana Şubesi

Reşatbey Mah. 11 Sk. No:2 Baskın Apt. Zemin Kat ADANA

Tel: 0322- 457 77 17 Fax: 0322 457 24 20

e-mail:oda@adanamimod.org

web: www.adanamimod.org

2002 Kentleşme 2. Ye Yerel Yönetimler Sempozyumu

25-26 OCAK 2002 OTEL SEYHAN
ADANA/TÜRKİYE

TÜRK MİMARLIK VE MİMARLIK ODASI
MİMARLAR ODASI
ADANA ŞUBESİ

KENTLEŞME VE YEREL YÖNETİMLER SEMPOZYUMU 2002

29 OCAK 2002

CUMA

1. GÜN

09:30-10:00 KAVIYI

10:00-11:00 AÇILIŞ KONUŞMALARI

SÖZLER

Sahip KARBALIDIZ
Prof. Dr. Erkin ERTEN
Feyzi ACEVİT
Özkan EKİNCİ
Prof. Dr. Yekim KEMECİ
Ayşe DİHAĞAK
Özge Nağın KOXSAL

Mim. Odası, Adana Şb. Bşk.
Ç.Ü. MMF Mimarlık Böl. Bşk.
Kent Konseyi Genel Sekreteri
Mimarlar Odası Genel Başkanı
Ç.Ü. Rektörü
Adana Büyükşehir Belediye Başkanı
Adana Valisi

11:00-12:45

DAVETLİ KONUŞMACILAR 1. OTURUM

KENTLEŞME YEREL YÖNETİMLER

Ötürüm Yöneticisi Prof. Dr. Mehin SÖZEN

Prof. Dr. Bayan KELEŞ,
Bakımsızlık ve İbrazakası'

Prof. Dr. Nihat ÇUBUK,
Metropoliten Gelişimi Yönetiminde Yarıdınca Organizasyon Arayışları;

Görsel İki Vizyon Belirleme'

Kadın KAVAS
Maddeli İdareler İzası'

Fikret TOKSOZ
Yeni Toplum ve Yerel Yönetimler'

Doç. Dr. Çağrı KESKİNOK
Kent Yönetimi ve Planlama'

Özcan AYDIN
Yerel Yönetimde Bir Katılım Modeli'

12:45-13:00 TARTIŞMA
13:00-14:00 YEMEK ARASI

14:00-15:20

YEREL YÖNETİMLER

Başkan: Prof. Dr. Şinasi AYDEMİR

14:00-14:10 Y

14:10-14:20 X

14:20-14:30 X

14:30-14:40 X

KTÜ MMF MB
Prof. Dr. Erkin ERTEN, Yrd. Doç. Dr. Mustafa YEGİN,
M. Samet KARVALIDIZ ÇÜ MMF MB

'Yerel Yönetim Reformu ve Belediyelerimiz'
Türkiye'de Koruma Alanının Organleşmesinde

'Belediyelerin Rolü'

'Örgütler, Dr. N. Feriç AKINCI,
AŞ. Gör. Etil ÖZDEN YTU MF MB

'Türkiye'de Çeşitli Sorunların
Korunmasında Yerel Yönetimlerin Yeri ve Önemi'

Yrd. Doç. Dr. Mustafa YEGİN ÇÜ MMF MB

'Kentleşme ve Planlama Sürecinde Yerel
Yönetimler - Adana Örneği'

14:40-14:50

14:50-15:00

15:00-15:20

15:20-15:30

15:30-16:40

Başkan: Prof. Dr. Orhan KUNTAY

15:30-15:40

15:40-15:50

15:50-16:00

16:00-16:10

16:10-16:20

16:20-16:30

16:30-16:40

16:40-16:50

16:50-17:00

17:00-17:10

AŞ. Gör. Onur KARAGENC İTÜ MF MB

'Toplu Konut Alanlarında Sıngesal Yapı ve Yerel Yönetimlerin Rolü'

AŞ. Gör. Muhammet ADOĞAN DEÜ MF SBPB

'Kırsal Hedefli Kentleşme Projelerinde Belediyelerin Rolü Kemer Alın Tecrübesi'

Çağrı BİLDİRİ

H. Eyyup BAYRAM İZTEK Genel Müdürü)

'Kent İçin Birlikte Önemli Projesi'

3. OTURUM

Prof. Dr. Güven BİLSEL EÜ MF MB

'Kent Kültürü, Kültürel Sürdürülebilirlik Sorunsalı Yaşanması

'Kent Mekan Üzerine'

AŞ. Gör. Arzu AYDIN KTÜ MMF MB

'Kültür ve Mimari Mirasın Sürdürülebilirliği

'Zeytinlik Yerleşimi Giresun'

AŞ. Gör. Sibel BİRLİK KTÜ MMF MB

'Kentleşme ve Yerleşim Sorunları'

AŞ. Gör. Elif ÖZDEN YTU MF SBPB

'Tarihi Kentlerin Yaşanarak Korunması'

KTÜ MMF MB

'Kırsal ve Mekan: Trabzon Taksim Meydanı'

AŞ. Gör. Duygu SABAN ÇÜ MMF MB

'Koruma Pratiği Yerel Planlama İlişkisi'

Yrd. Doç. Dr. Mine ULUSOY ÇÜ MMF MB

'Konya Kenti Doküsünün Tarihsel Gelişimi ve

'Aparmanlaşmanın Oluşumu'

4. OTURUM

Prof. Dr. Erdoglan GÜLTEKİN ÇÜ ZF PMB

'Çevre - Ekoloji - Fiziksel ve Sosyo Ekonomik Yapı'

Prof. Dr. Şinasi AYDEMİR, Prof. Dr. Salih AYDEMİR, Yelda AYDIN,
Ahmet Mehin OKSÜZ, Ayşegül ÖZMANUZ KTÜ MMF MB

'Gençlerin Bakışıyla Yaşanabilir Kentlerin Temel Özellikleri'

AŞ. Gör. Dr. M. Ali YÜZER İTÜ MF SBPB

'Yerleşme Alanlarının Fiziksel ve Hücresel Omomata Yöntemi ile Gelişim

'Sınırlayıcıları (Bursa Örneği)'

17:10-17:20

17:20-17:30

17:30-17:40

17:40-17:50

17:50-18:00

18:00-18:10

18:10-19:20

18:10-18:20

18:20-18:30

18:30-18:40

18:40-18:50

18:50-19:00

19:00-19:10

19:10-19:20

19:20-19:30

19:30-21:00

Doç. Dr. Nilüfer AKINCI/İRK UÜ MMF MB

'Kentleşme Fiziksel Yapılaşmasında Çevre ve Ekoloji Etkisi'

Öğr. Gör. Dr. Murat ÖZTABA UÜ MMF MB

'Yş. Pl. Mine ÖZTABA UÜ MMF MB

'İlkeçerim Okulları Açık Alan Tasarım İlkeleri ve Standartlarının

'Tespiti: Trabzon'da Bir Örneğin Çözümü'

AŞ. Gör. Nursun DOĞRU ODTÜ MF SBPB

'Büyük Ölçekli Kentleşme Yatırım Projelerinin Finansmanında Alternatif

'Yöntem Arayış: Belediyelerin Yurt Dışı Piyasalarda Tahvil İhrac Etme

'Beldeye Tahvil Piyasası Kurulması'

Yrd. Doç. Dr. Mine BARAN DÜ MMF MB

'Kentleşme bağlamında planlamaya ilişkin yaklaşımlar'

Öğr. Gör. Selda ÇALISIR EÜ MF SBPB

'Bütüncül Planlamanın Gerekliği'

5. OTURUM

Başkan: Prof. Dr. Aykut KARAMAN MSÜ MF SBPB

Prof. Dr. Şenel ERGİN, AŞ. Gör. Muhammed ADOĞAN,
Ayşegül ALTINÖRS, Duygu ÇUBUK, Mercan EPE, Hünel ERKÜŞ,
Seyhan İKİZ, DEÜ MF SBPB

'Kentleşme Kavramı ve Ülkemizdeki Uygulanabilirliği'

Yrd. Doç. Dr. Çiğdem ÇİFTÇİ SÜ MMF MB

'Türkiye'de Büyükşehir Belediyeleri Statüsündeki Baş Yerleşmede

'Sosyal Donatılar ve Planlama İlişkileri'

AŞ. Gör. Ayşe ÇEVİKER ÇÜ MMF MB

'Şehir ve Bölgeleşme Olusumuna Ekolojik Yaklaşım'

Yrd. Doç. Dr. Alp SUNALP MSÜ MF MB

'Bir Yirminci Yı. Sonu Kentleşme Katılım Öyküsü: Trabzon Yıkmaları'

Prof. Dr. Erdoglan GÜLTEKİN, ÇÜ ZF PMB

AŞ. Gör. Aylin ÇİNCİNOĞLU ÇÜ ZF PMB

'Reyhanlı Yenşehir Gölündeki Rekreasyonel Kullanımları Mevcut

'Ekolojik Yapı Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi'

Öğr. Gör. M. Çağlar MEŞHUR SÜ MMF MB

'Kentleşme Alanlarının Fiziksel ve Sosyo Ekonomik Yapı'

AŞ. Gör. Kadri GÜNER ÇÜ MMF MB

'Kentleşme Etkileri ve Sıngesal Yapılaşma'

19:30-21:00 KOKTEYL

GENÇLERİN BAKIŞIYLA YAŞANABİLİR KENTLERİN TEMEL ÖZELLİKLERİ

Şinasi AYDEMİR*, Saliha AYDEMİR*, Yelda AYDIN*,
Ahmet Melih ÖKSÜZ*, Ayşegül ÖZYAVUZ*

ABSTRACT

Copenhagen Declaration and Programme Action pointed out that “the ultimate goal of social development is to improve and enhance the quality of life for all people”. The term “quality” implies very wide range of environmental features. The features not only vary by content (i.e. mental and physical health, safety, social needs, aesthetics, etc.) but also vary by scale (micro, mezzo and macro) and man made physical environment (indoor and outdoor).

The aim of this paper is to bring forth the features of liveable physical environment from the point of view of the perceived priorities of young urban inhabitants who have different social, economic and cultural background.

A field work is set out to investigate the desired basic environmental characteristics of urban areas in general and neighbourhood in particular. The sample of universe is the student population of Karadeniz Technical University.

The major outcome of analysis is that urban young tend to favour, on the whole, in order of importance, structural/land use attributes, clean and well maintained environment, walkable streets and spaces, vital social and cultural milieu for passive uses, and civility in public places. Although not as strong as others freedom from close watch of public is demanded especially by female. Except the type of education, all other personal characteristics of young (i.e. origin, personal geography, gender and economic well-being) seem to not effective on their environmental priorities.

1. GİRİŞ

Kopenhag Deklarasyonu ve Eylem Programı sosyal gelişmenin son hedefini bütün insanlar için yaşam kalitesini geliştirmek ve yükseltmek olarak belirtmektedir (Kessler, 1996). Öte yandan Maslow insan gereksinimlerinde bir hiyerarşi olduğundan, bu hiyerarşi içinde fizyolojik gereksinimlerin en alta yer aldığından ve en alt düzeydeki gereksinimler karşılanmadıkça bireyin üst düzey gereksinimleri talep etmediğinden söz etmektedir (Dökmeci ve diğ., 1995). Dolayısıyla, “kalite” teriminin bileşenleri önceliklere göre değişecektir; dünyanın gelişmekte olan ülkeleri için sağlıklı çevre bileşeni (temiz su, halk sağlığı, kanalizasyon ve güvenlik) öncelikli iken; gelişmiş ülkelerde estetik, kültürel ve sosyal gereksinimler, iyi donatılmış kamu mekanları ve nitelikli hizmet bileşenleri ön plana çıkmaktadır. Yalnız “Kuzey-Güney Blokları”nda değil, yerleşmeler ölçeğinde de “kalite” veya “yaşanabilirlik” farklı anlamlara, dolayısıyla farklı özneliteliklere sahiptir. Kent, maddi ve manevi bileşenleri (sosyal, kültüre, fiziksel, ekolojik) birbiriyle karşılıklı ilişki içinde olan sosyo-fiziksel bir organizma olarak tanımlanır. Bu nedenle, kalite/yaşanabilirlik bileşenlerinin kentte yaşayanların cinsiyet, meslek, refah düzeyi, yaşam tarzı, çevresel ve kültürel öncelikleri ve politik görüşlerine göre farklılık göstermesi beklenir.

* Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü öğretim elemanı

Literatürde, genelde, konuya iki tür yaklaşıma rastlanmaktadır: “Dışsal yaklaşım”da, genellikle bir ya da birden fazla ülkenin ya da blok ülkelerin kent gruplarından (Sufian, 1993; Giannias, 1998; Rogerson, 1999) ya da kent alt birimlerinden (Furuseth, 2000) sağlanan, önceden belirlenen yaşanabilirlik bileşenlerine ilişkin ikincil bilgi kullanılır. Çevresel psikoloji yaklaşımını benimseyen “içsel yaklaşım”da ise birincil veriden yararlanılır ve bireyin çevresel tercihlerine yönelik sorgulamalar ya önceden belirlenmiş bileşenler arasından ya da bireylerden sağlanan bileşenlerin önceliklerinin irdelenmesine dayanır. Bu yaklaşımı kullanan ölçek, içerik ve yöntem açısından farklılıklar taşıyan çok sayıda çalışma bulunmaktadır (Bunlardan bazıları; Galster, Hesser, 1981; Nasar, 1983; Goody, 1988; İmamoğlu, İmamoğlu, 1996; Newell, 1997; Abu-Ghazzeh, 1999). Bu çalışmalar yöresel ölçekten tüm kentsel ölçüğe kadar yaşanabilirliğin bir ya da bir çok yönüyle ilgilenebilir. Yöre ve komşuluk çevresinin görsel ve işlevsel olarak iyileştirilmesi, kent bütününde kamu açık alanlarının yeniden düzenlenmesi, merkezlerin yeniden canlandırılması, trafik ve kirliliğin kontrolü, mimari miras yapılarının ve yörelerinin korunması, kentsel alanda pozitif imaj yaratılması, doğal çevreye ve oluşturulan politikalara duyarlılık değerlendirmesi, vb. Ayrıca, son hedef herkes için yaşam kalitesini artırmak ve güvence altına almak olduğuna göre içsel yaklaşımda, çalışmalar bireyin özelliklerine (yaş, cinsiyet, meslek, refah, vb.) bağlı olarak yaşanabilirliğin nasıl algılandığını sorgular (Nasar, 1983; Pennantz, Elsinga, 1990; Montgomery, 1998; Wooley ve diğ., 1999).

Bu bildirinin amacı, **farklı sosyal, kültürel ve ekonomik zeminlerden gelen genç kentliler tarafından, algılanan öncelikler bakış açısından, yaşanabilir fiziksel çevrenin özelliklerini ortaya koymaktır.** Yakın gelecekte ekonomik birey olarak kentlerde aktif rol üstlenebilecek bu kesimin görüş ve beklentileri hem bugün hem de yakın gelecekte kentlerin nasıl ve ne yönde geliştirilmesi/eksikliklerinin giderilmesi (kentsel çevrenin planlanması, tasarımı ve iyileştirilmesine yönelik politikaların oluşturulması ve uygulanması) konusunda plancılara ve seçilmiş yöneticilere ışık tutabilecektir.

2. Araştırma Veri ve Yöntemi

Gençlerin kentsel alanlara ilişkin fiziksel, ekonomik, sosyal ve ekolojik çevre bileşenleri konusundaki önceliklerini saptayabilmek için Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) nin Trabzon ve Akçaabat'ta yer alan iki kampüsünde, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerini kapsayan bir anket çalışması yapılmıştır. Denek gençler, Mühendislik, Tıp, Temel Bilimler, Orman, İktisat ve Eğitim Fakültelerindeki toplam 38 bölümün 13'ünden % 20 rasgele örnekleme ile seçilmiştir. Trabzon ve çeşitli illerden gelen 374 öğrenci ile görüşülmüştür.

Anket soruları üç grupta düzenlenmiştir. Birinci grup sorular deneğin bireysel ve ailesel özelliklerini saptamaya yönelik sorulardan oluşmaktadır (yaş, cinsiyet, üniversiteye gelmeden önce oturduğu yerleşme, kişisel coğrafyası, ekonomik statü, vb.). İkinci grup sorularda deneğin katıldığı ve katılmak istediği konut dışı etkinlikler, en beğendiği/kullandığı açık-kapalı mekanlar ve bu mekanların beğendikleri/beğenmedikleri özellikleri, gelecekte yaşamak istedikleri yerleşmelerin genel özellikleri, cadde-sokaklarda kendilerini en çok hoşnut ve rahatsız eden özellikler açık uçlu sorularla sorgulanmıştır. Üçüncü grup sorular, bir anlamda ikinci grup soruların çapraz kontrolü niteliğinde olup, deneğe sunulan toplam 42 adet kent özellikleri arasından kendileri için vazgeçilemez değerlerde olanların seçilmesine yöneliktir. Anketler Ki Kare, standart sapma gibi temel istatistiksel tekniklerle değerlendirilmiştir.

3. DENEK PROFİLİ

. Kişisel Özellikler

Denek öğrencilerin %40'ı kız, %60'ı erkek olup yaş ortalamaları 21.7 dir. Çoğu denekler genel lise mezunudur (% 64), meslek lisesi mezunları oranı % 23.3'dür. Deneklerin % 51.8'i Karadeniz, %17.9'u İç ve Doğu Anadolu Bölgeleri, % 16'sı üç büyük metropolden ve % 14.2'si Marmara-Ege-Akdeniz Bölgeleri (MEAB) kökenlidirler. Deneklerin %75'inin sürekli ikametgahı il merkezleri, geri kalanlar ise ilçe merkezleri ve köylerdir. Deneklerin kişisel coğrafyaları (yaşadıkları yerleşme dışında gezip gördükleri yerler) en az bir metropol, MEAB kıyı yerleşmeleri ile ülkenin diğer illerini kapsamaktadır (sırasıyla % 31.9, %24,6 ve %43.3). Yurt dışını ziyaret eden öğrenci oranı sadece %1'dir.

Bu veriler deneklerin yarıdan çoğunun sosyal, fiziksel ve kültürel çevre zenginliği diğer illere göreli daha fazla olan gelişmiş bölge illerini tanıdığını/gördüğünü göstermektedir. Öğrencinin kişisel coğrafyasının geniş ve zengin olması, onun yaşam çevresini yaşanabilirlik ölçütleri çerçevesinde değerlendirmesi ve yaşam çevresinden beklentilerini olumlu yönde etkilemesi beklenir.

. Aile özellikleri

Deneklerin çoğu geniş aile üyesidir. 3-4 çocuklu ailelerin oranı % 55.1, 5 ve daha fazla çocuklu ailelerin oranı %23'dür. 1-2 çocuklu ailelerin oranı ise % 21.9'dur. Genelde ailelerde düzenli gelir sağlayan kişi sayısı '1'dir (%87). Ebeveynlerin %37.4'ü emekli, %24.9'u memur, %9.2'si küçük esnaf ve %5.6'sı çiftçidir, yalnızca %22.9'u serbest meslek sahibidir. Deneklerin % 87.1'i ev sahibi % 12'si kiracıdır. Böylesi bir yapı örnek öğrencilerin daha çok geleneksel aile ortamından geldiklerini göstermektedir. Ailenin istihdam profili ekonomik statüsünün bir göstergesi olarak kabul edilirse, denek öğrencilerin büyük çoğunluğunun alt-orta ve alt gelir grubundaki ailelerden geldiği söylenebilir.

4. BULGULAR

4.1. Boş Zaman Etkinlikleri ve Beğenilen Yerler

Kent, kentliye bilgi ve kültür alışverişi, duygusal ve psikolojik yönden kendilerini geliştirme gibi çeşitli fırsatlar sunar. Bunlar sosyal bağlılık, bir yere ait olma ve bir yerden hoşnut olma duygularını yaratan/pekiştiren yaşanabilirlik göstergeleridir.

Sosyal bağlılık ve yer bağlılığı hem kentlinin kentin sağladığı rekreatif, sosyal ve kültürel olanaklarını tüketebilmesine hem de bu olanakların var olan nitelikleriyle kentliye/kullanıcıya çekici gelmesine bağlıdır. Kentli kendine sunulan kamusal ve özel kamusal mekan örüntüsünü ve bunların niteliklerini algıladığı, bunlara erişebilme olanaklarına sahip olduğu sürece boş zamanını etkin olarak değerlendirebilir. Dolayısıyla **mevcut etkinlik** düzeni kullanıcıların algı düzeyi ve sunulan özel yer ve mekanların bulunması/bulunma olasılığı ile kısıtlıdır. **Katılmak istedikleri etkinlikler** ise yalnızca tüketicinin olası fırsatları en genel anlamda algılamasına/farkında olmasına bağlıdır. Mekandan tatmin olma kentin kapalı ve açık çevreleriyle ilgili pek çok davranışsal faktörü içerir. Deneklerin kentte en değer verdikleri yerlerin ve gerekçelerinin sorgulanması yaşanabilir çevrelerin istenilen özellikleri konusunda bize bilgi verir.

4.1.1. Deneklerin boş zaman etkinlikleri

. Mevcut etkinlikler

Deneklerin başta gelen boş zaman etkinlikleri pasif ve aktif sosyal etkinliklerdir (%39.1). Pasif etkinlikler (toplama, sohbet, kağıt-bilardo-tavla, vb. oyun oynama ve internet kullanımı) ile

aktif etkinlikler (yürüyüş, arkadaşlarla gezinti) eş ağırlıklıdır. Bunlardan ilki genellikle kafeler-kahvehaneler, parklar ve kulüplerde yer alırken ikinci grup etkinlikler kentin açık alanlarında (park, sahil, merkez, vb.) yer almaktadır.

Tiyatro, konser, konferans, kütüphane ve özellikle sinemaya gitme gibi pasif sosyal etkinlikler ikinci derecede önemli etkinlik türüdür (%25.8). Öğrencilerin yalnızca %3.8'i aktif olarak bazı tür kültürel etkinliklerde bulunmaktadır. Bu etkinlikler çoğunlukla kent merkezinde ve üniversite kampüsünde gerçekleştirilmektedir.

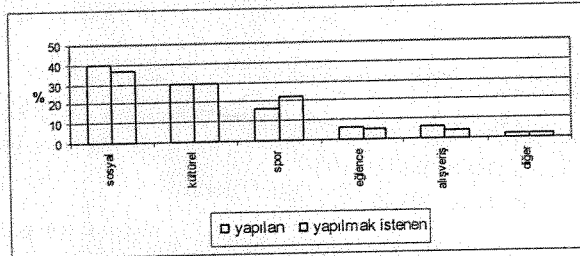
Deneklerin %16.1'i sportif etkinlikleri tercih ederken, çoğunluğu (%13.7'si) kapalı ve açık spor alanlarında aktif olarak spor yapmaktadırlar. Alışveriş, disco ve klüplerde eğlenme, yardım amaçlı sivil toplum örgütlerinde görev alma veya yarı zamanlı işlerde çalışma önemsiz boş zaman etkinlikleri olarak görülmektedir.

. Yapılmak istenen etkinlikler

Deneklerin % 26'sı yapılmak istenen etkinliklerle ilgili sorulara yanıt vermemişlerdir. Bu tutum öğrencilerin önemli bir bölümünün mevcut durumdan tamamıyla hoşnut olmalarından, dolayısıyla belirtecek ek bir isteklerinin bulunmamasından ya da daha farklı etkinliklere özlem duymamalarından kaynaklanıyor olabilir.

Soruya yanıt veren öğrenciler arasında sosyal, eğlence ve alışveriş etkinliklerinin genel etkinlikler içindeki payının azaldığı, aktif spor etkinliklerinin ise arttığı görülmektedir. Yapılan ve yapılmak istenen etkinlikler istatistiksel farklılık göstermektedir (X^2 sig.=0.007) (Bkz. Şekil 1).

Yapılan etkinlikler cinsiyete göre önemli farklılık gösterirken (X^2 sig.=0.000), yapılmak istenen etkinliklerle cinsiyet arasında istatistiksel farklılık bulunmamaktadır. Bu durum, gençler üzerinde güçlü toplumsal baskının varlığından kaynaklanabilir. Özellikle kız öğrencilerin "daha fazla özgürlük ve hoşgörü" istemeleri de bunun bir ifadesidir.

Şekil 1. Öğrencilerin yaptıkları ve yapmak istedikleri zaman etkinlikleri

Yukarıda belirtilen varsayımın aksine, büyük ve varlıklı kentlerde ve farklı yerlerde yaşam deneyimlerine sahip olmanın (öğrencilerin orijinleri ve kişisel coğrafyaları) mevcut ve istenen etkinlikler üzerinde hiçbir etkisi görülmemiştir. Yapılan ve yapılmak istenen etkinlikler ile öğrencinin almakta olduğu mesleki eğitim arasında istatistiksel bir farklılık bulunmuştur (sırasıyla X^2 sig.=0.05 ve sig.=0.008). Mimarlık ve sanat öğrencileri daha çok kültür ve eğlenceye yönelik etkinliklerle uğraşır/uğraşmak isterken diğer öğrenciler daha çok sosyal ve sportif etkinlikleri tercih etmektedirler.

4.1.2. Kentte En Beğenilen Yerler ve Özellikleri

Deneklerin en beğendikleri kentsel mekanların başında doğa alanları (yeşil alanlar ve kıyılar) gelmektedir (%40.1). Bunu kentsel açık ve kapalı alanlar izlemektedir (sırası ile %22.6 ve %13.1). Özellikle bir mahalle, tarihi yerler, korunacak yapılar ve çevreleri ve KTÜ kampüsü gibi kurumsal alanlar da beğenilen alanlar arasındadır. Beğenilen yerlerin en önemli özellikleri doğal

elemanları içermeleri, sakin, canlı ya da erişilebilir olmalarıdır (sırasıyla; %44.6, %16.6, %10.8, %10.7)(Bkz. Şekil 2a).

Beğenilen yerler öğrencinin orijini ve almakta olduğu mesleki eğitime göre anlamlı farklılık göstermektedir (sırası ile X^2 sig.=0.000 ve sig.=0.01). Metropollerden gelen gençler ülkenin iç illerinden gelen gençlere göre özellikle yapılaşmış çevredeki mekanları daha çok beğenmekte ve kullanmakta iken iç illerden gelen öğrencilerin beğenisi doğal mekanlar ya da yeterince doğal eleman içeren mekanlardan yanadır. Sanat ve mimarlık öğrencileri doğal alanları ve kent merkezi gibi yapılaşmış çevreyi aynı derecede beğenirken diğer bölümlerin öğrencileri KTÜ kampüsü ve/veya özellikli mahalleleri beğenmektedirler.

Yine de en beğenilen yerler bile mükemmel olmayıp değişik yönlerden eleştirilmektedir. Bu bağlamda “önlenabilir çevresel eksiklikler/sorunlar” (bakımsızlık, yetersiz sokak mobilyaları, gürültü ve hava kirliliği, vb.) en yaygın eleştiri konusudur (%32.7) (Bkz. Şekil 2b). Diğer kullanıcıların nezaket dışı ve kaba davranışları ve yalıtılmışlık (%18.3), erişebilme güçlüğü ve yaya alanlarının yetersizliği/konforsuzluğu (%13.9), arazi kullanımındaki yetersizlikler (örneğin, sosyal, kültürel ve spor etkinliklerine yönelik yetersiz ve plansız donatı) (%13.5) diğer eleştiri konularıdır. Görsel estetiğin kısıtlılığı/yokluğu ve kentsel yararlılıkların kötü yönetimi en az yakınma konusu olan çevresel bileşenlerdir.

Beğenilen yerlerin eksik bulunan yönleri yukarıdaki eleştiri konularıyla istatistiksel benzerlik göstermektedir. Önem sırasına göre yaya konforu, yararlılıkların yetersiz dağılımı, görsel estetik, bakımlılık, iyi işletme ve toplumsal davranışlar niteliği üzerinde durulan eksikliklerdir (Bkz. Şekil 2c).

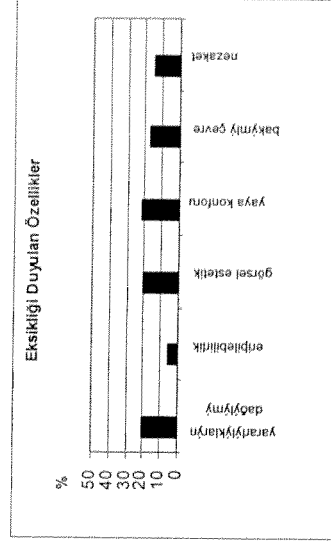
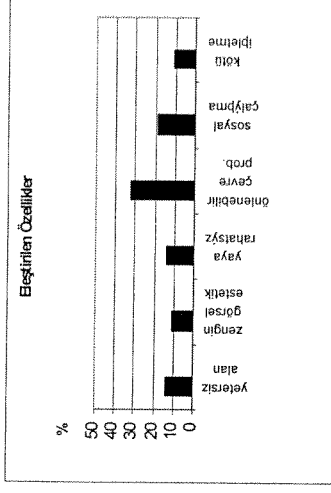
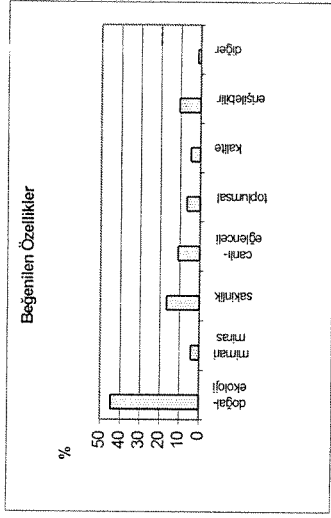
4.2. Deneklerin Yaşamayı Düşledikleri Yerleşme Özellikleri

Yerleşmelerin yaşanabilirlik ölçütlerini çeşitli boyutlarda ortaya çıkarabilmek için öğrencilere gelecekte yaşamak istedikleri yerleşmelerin özelliklerinin neler olabileceği sorusu yöneltilmiştir. Gençlerin gelecekte yaşamak istedikleri kentte öncelikle fiziksel çevrede kalite aradıkları görülmektedir (%21.1) ki bu yukarıda belirtilen kentsel mekan özellikleri ile paralellik göstermektedir. Fiziksel çevre kalitesi, önem sırasına göre, iyi planlanmış ve tasarlanmış kent, sakin trafik, gürültüden arınmış olma, yaya konforu ve özürülüler için kolaylıkları içermektedir. Bunu ‘canlı kentsel yaşam’ (sosyal, kültürel, eğlence etkinliklerinde çeşitlilik ve canlılık) (%17.9), ‘yeşil alanlar ve su yüzeyleri’ (%15.8), ‘yeterli kamu hizmetleri/yararlılıkları’ (%11.9), ‘gelişen ekonomi’ (%11.2), ‘sakinlik’ (%10.3) ve ‘birbirine saygılı hemşehriler ve güvenlik’ (%8.1) izlemektedir (Bkz. Şekil 3).

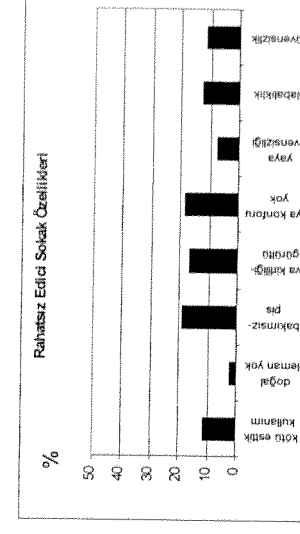
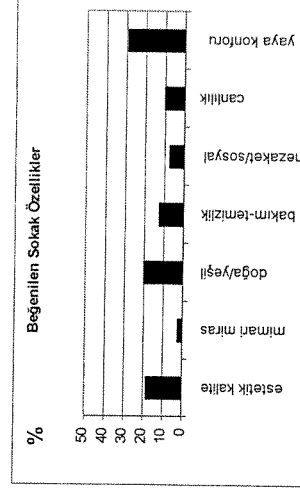
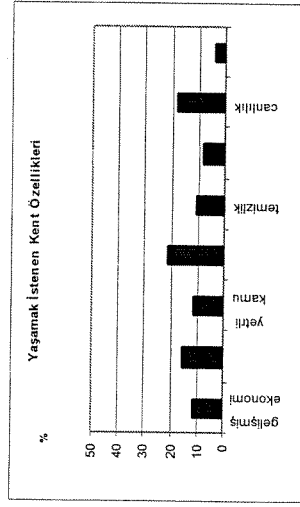
Düşlenen yerleşme özellikleri deneklerin orijinleri, kişisel coğrafyaları ve ekonomik statülerine bağlı olarak istatistiksel farklılık göstermezken mesleki eğitim türü ve cinsiyete göre anlamlı farklılık sergilemektedir (sırası ile X^2 sig.=0.001 ve sig.=0.001). Sanat ve mimarlık öğrencileri ekonomiye, canlı kentsel yaşama, yerleşme imajına ve katılıma daha duyarlı iken diğer bölümlerin öğrencileri genelde doğaya, fiziksel çevre kalitesine ve yeterli kamusal donatılara duyarlılık göstermektedirler. Cinsiyet dikkate alındığında, erkek öğrenciler, önem sırasına göre, gelişen ekonomiye, yeterli kamusal donatılara, görsel ve hava kirliliği olmayan ve canlı sosyal çevreye sahip kentleri düşlerken kız öğrenciler fiziksel çevre kalitesi, canlı kentsel yaşamı ve doğayı içine almış yerleşmelerde yaşamayı düşlemektedirler.

4.3. Kamusal Açık Alanların Özellikleri

Fiziksel çevre, etkinlikleri değişen önemde ve değişik biçimlerde etkileyen etmenlerden biridir. İyi düzenlenmiş çevreler işlevsel, rekreasyonel ve sosyal etkinlikleri güçlendirerek/teşvik ederek

Şekil 2a-2c Kentte beğenilen yerlerin özellikleri

Şekil 3. İstlenen kent özellikleri

Şekil 4. Kamu mekanlarının zevk ve rahatsızlık veren özellikleri

kamusal mekanlara anlam ve çekicilik kazandırır. Deneklerin bireysel tercihlerini aydınlatmak amacıyla, kamusal açık alanların zevk ve rahatsızlık veren özellikleri sorgulanmıştır.

. Kamusal açık alanların zevk veren özellikleri

Cadde, sokak ve meydanların en zevk veren özellikleri rahatça yürünebilecek genişlikte olması, araçlardan korunması, iyi aydınlatılması, kentsel mobilyalarla donatılmış olması gibi fiziksel yaya konforunu pekiştiren özelliklerdir (%29.3). Ek olarak, yeşil elemanların varlığı, caddeler ve meydanların estetik kalitesi ve bakımlılık-temizlik kamu açık mekanlarından zevk alınmasını etkileyen özelliklerdir (sırasıyla %19.6, %18.6, %12.8) (Bkz. Şekil 4). Nezaket ve sosyallik, canlılık cadde ve meydanların diğer dikkat edilen olumlu özellikleridir.

Kamusal açık alanların zevk veren özelliklerinin algılanmasında deneklerin cinsiyet, orijin, kişisel coğrafyaları ve ekonomik statülerinin etkisi görülmezken yalnızca alınan mesleki eğitim türüne göre fark etme eğiliminden söz edilebilir (X^2 sig.=0.07). Sanat ve mimarlık öğrencileri kamusal açık alanlarda estetik kalite, tarihi öğeler, yeşil elemanlar ve canlılığa diğer öğrencilere göreli daha çok değer vermektedirler. Diğer öğrencilerin tercihi yaya konforu, temizlik ve bakımlılık üzerinde yoğunlaşmaktadır.

. Kamu mekanlarının rahatsız edici özellikleri

Gençlerin cadde ve meydanlarda yürürken en çok kirlilik-bakımsızlık-düzensizlikten (%18.7), yetersiz genişlikte yaya yolları ve kaldırımlardan, yetersiz mobilya ve aydınlatmadan (%18.5) rahatsız oldukları görülmektedir. Hava ve gürültü kirliliği (%16.8), kalabalıklık (%12.9) ve güvensiz ortam (%11.5) diğer rahatsız edici özelliklerdir (Bkz. Şekil 4). Bu özellikler deneklerin eğitim türüne göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (X^2 sig.=0.02).

5. Yaşanabilir Kentlerin İşlevsel, Fiziksel ve Sosyal Özellikleri

Üçüncü grü sorudaki kent bileşenleri (42 adet) içeriksel bütünlük dikkate alınarak 11 grupta toplanmış, yanıtlar bileşenlerin tekrarlanma sıklığına bağlı olarak belirlenen bir 'ortalama değer'den her bir bileşenin standart sapması hesaplanarak öncelik derecesi saptanmıştır (Bkz. Şekil 5). Grup içindeki bileşenlerin standart sapma değerleri toplamı grup önemini belirlemiştir.

Grup 1. Kent Ekonomisi

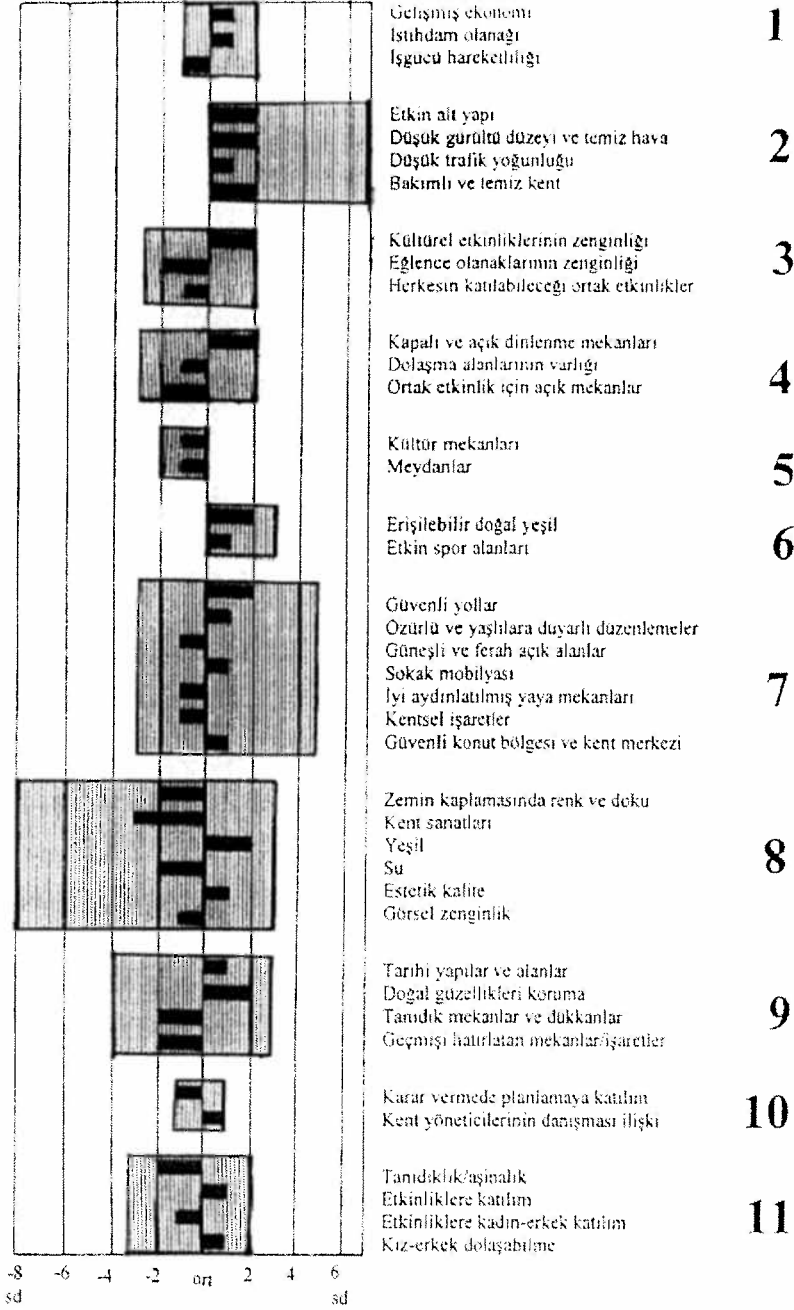
Her cins, yaş ve meslek gruplarına istihdam olanağı sunan canlı ve gelişen ekonominin varlığı ve bu ortamda kolayca iş değiştirebilme olanaklarının zenginliği gençler için önemli olmakla birlikte vazgeçilemez kentsel özellik değildir. Bu bulgu yukarıda bölüm 4.2'deki bulgu (deneklerin gelecekte yaşamayı düşledikleri yerleşme özellikleri içinde kentin gelişmiş ekonomik yapısının son sıralarda yer alması) ile uyumaktadır. Yakın gelecekte istihdam pazarına girecek öğrencilerin, istihdam yaratma oranının düşük, işgücüne katılma oranının yüksek olduğu ülkemizde, kent ekonomisine öncelik tanımamaları beklenmeyen bir sonuçtur. Bu sonuç denek gençlerin geleceğe dönük, çalışma yaşamına ilişkin plan yapmadıklarını, hatta, geleceğe ilişkin hayallerinin dahi olmadığını, daha çok gündelik yaşadıklarını göstermektedir.

Grup 2. Kentsel Çevre ve Kentsel Altyapı

Kentsel altyapının (yol, su, kanal, vb.) yeterliliği, düşük gürültü düzeyi ve temiz hava, merkezde ve konut alanlarında düşük trafik yoğunluğu, kentin bakımlı ve temiz olması yaşanabilir kentlerin en vazgeçilmez özellikleri olarak ortaya çıkmıştır.

Grup 3. Sosyal, Kültürel ve Eğlence Olanakları

Tiyatro, konser, dans,sergi gibi kültür etkinliklerinin zenginliği ile buluşma-sohbet mekanlarının varlığı çok önemlidir ve kentin yaşanabilirliğine katkıda bulunur. Ortak etkinliklere aktif olarak katılma ortamlarının varlığı ve özellikle, eğlence olanaklarının çokluğu önemsiz kentsel

Şekil 5. Gençlere göre yaşanabilir kentlerin işlevsel, fiziksel, sosyal özellikleri (standart sapma)*

* Deneklerin 42 bileşeni tercih sıklığının genel ortalamasından her bir bileşenin tercih sıklığının standart sapması -3 ile +2 arasında ölçülandırılmıştır. Bileşenin standart sapması +2 ise "vazgeçilemez", +1 ise "önemli", -1 ise "az önemli", -2 ise "önemsiz" ve -3 ise "hiç ilgi duyulmuyor" olarak isimlendirilmiştir.

özelliklerdir. Bu, gerçek ve yapılmak istenen boş zaman etkinlikleriyle uyumludur ki orada eğlence ve kültürel etkinliklere aktif katılım önemsiz bulunmuştu.

Grup 4. Mekansal - Sosyal Olanaklar

Kapalı ve açık dinlenme mekanlarının varlığı vazgeçilmez iken dolaşma alanlarının ve toplumsal ortak etkinlik mekanlarının bulunması öğrencilerce önemsiz, hatta umursanmaz kentsel özelliklerdir. Bunlardan ortak etkinlik alanları konusundaki tutum, genelde, denek öğrencilerin aile yapıları ile uyumludur. Çünkü, bu yapıda geleneksel olarak zaten ortak toplumsal eylemler yaygın değildir. Yaya mekanlarının önemsizliği ise deneklerin, yukarıda değinilen, gerçek ve düşlenen eylemleri (yürüyüş, dolaşma) ile çelişmektedir.

Grup 5. Kültürel Ortam/Kültürel Mekan

Gençler meydan, avlu, sokak gibi toplumsal ve kültürel yaşamın yer alabileceği açık alanlara/kentsel boşluklara öncelik vermemektedirler. Bu durum kamu mekanı kavramının bireylerce ve toplumca yaygın olarak tanınmadığının ifadesidir.

Glasson ve arkadaşlarının (2000) ifade ettiği gibi toplumların sosyal enerjilerini ortaya koyma aracı olan kültür ve kültür etkinlikleri kamusal açık alanların varlığı ile yaşayabilir. Halbuki genelde, otantik etkinlikler, geleneksel ve güncel/popüler kültür olayları Türk kentlerinde kamusal açık alanda yaygın olarak sergilenmez. Bu çalışmada da sanat çalışmaları (örn. folklor dansları, müzik dinletileri, sanat ve zanaat eserlerinin sergilenmesi, bilgi-beceri değişimi) için yaya dostu açık alanlar, yukarıda 'Grup 3'te de değinildiği gibi, öncelikle talep edilmemektedir. Çünkü ülkemizde, genelde, bireyler kendilerini toplum önünde özgürce ifade edememektedirler. Bunda, mevcut eğitim sistemimizin ve gençlerin geleneksel aile yapısının etkisi olduğu söylenebilir. Üstelik politik ortamın, bazen kendiliğinden oluşan/gelişen ortak etkinliklere karşı hoşgörüsüz olduğu da bir gerçektir. Bu nedenlerle kültürel ve buna olanak sağlayan fiziksel ortamlar gençlerce öncelikli/vazgeçilemez gereksinimler arasında bulunmamış olabilir.

Grup 6. Rekreatif Çevre

Erişilebilir doğal ve yeşil alanlar ile spor olanakları yaşanabilir kentlerin vazgeçilemez ve önemli özelliklerinden görülmektedir. Türkiye'de kentlerin çoğunluğu yetersiz açık alana sahip, yüksek yoğunlukla yapılaşmış yerleşim alanları olduğundan gençlerin tercihlerinin 'yeşil' üzerine yoğunlaşması anlaşılabilir bir özlemin ifadesidir. Yine de ülkemizde hemen her kent bir ya da iki parka/doğal rekreasyon alanlarına sahiptir. Ancak, bu alanlar tüm kentlice aynı düzeyde erişilebilir konumda ve yeterli kapsamda olmayabilir.

Grup 7. Yaya Konforu

Gençler konforlu kamu açık mekanlarını vazgeçilemez bulmaktadır. Başta güvenli yollar olmak üzere, özürsüz ve yaşlılara duyarlı düzenlemeler, iyi donatılmış yaya mekanları ve kent merkezlerinin güvenliği önemli görülmüştür. Bunlar, önce de belirtildiği gibi mekandan hoşnutluğu doğrudan ya da dolaylı belirleyen etmenlerdir. Öte yandan, yaya mekanlarının, genelde görsel estetiği ile ilgili bileşenler (örneğin, ferah ve güneşli olma, tabela, vb. kentsel işaretlerin düzen ve niteliği, aydınlatma) önemli bulunmamıştır. Diğer bir deyişle, gençler yaya mekanlarında temel gereksinimlerinin karşılanmasını yeterli bulmaktadırlar.

Grup 8. Kentsel Estetik

Plastiklerle ve çeşme-havuz gibi su elemanlarıyla donatılmış, renkli malzemelerle döşenmiş, iyi bakımlı ve görsel mimari zenginliğe sahip yaya mekanları, gençlerce hiç öncelik taşımayan kentsel özelliklerdir. Ama, yeşil elemanlar (ağaç, çiçek, vb.) ve yapı cephelerinin estetiği değer verilen yaşanabilir kent özelliklerindedir. Genelde, estetiğe öncelik verilmemesinin nedenini, alternatifler sunmayan, tekdüze kent ve sokak görünümlerine sahip, kentlinin görsel

deneyimlerinin zenginleşmesine katkısı sınırlı olan mevcut kentsel çevrelerimizin özelliklerinde aramak gerekir.

Grup 9: Kentsel Kimlik

Tarihi yöreler ve kullanımda olan tarihi yapılar, doğal güzeleğe sahip alanlar gibi bazı kentsel kimlik öğeleri önemsenirken, bildik/tanıdık mekanların/birimlerin varlığı ve toplumun ortak geçmişini anımsatan mekanlar/elemanlar önemsenmemiştir.

Çoğu kentlerimiz geçmişin izlerini tahrip ederek geleneksel dokudan planlı kentsel dokulara hızla dönüşürken, kenti daha okunabilir ve kimlikli kılabilecek, tarihin izlerini (korunmaya değer yapılar/elemanlar, nostaljik yerler, vb.) kaybetmektedir. Bu, gençlerin kendi kentlerini yeterince tanınamalarının, yukarıda belirtilen özelliklerin yitirilmesine/bulunmamasına değer vermemelerinin bir nedenidir.

Grup10: Planlamaya Katılım

Öğrenciler, planlamaya ve toplumsal konulara katılma inisiyatifi doğrudan kullanmak yerine, yerel yönetimlerin kentle ilgili konuları kendilerine danışmalarına olumlu bakmakta ve bu tür bir yaklaşıma katkı verebileceklerini ifade etmektedirler. Yine de, küçük bir oranda da olsa, sosyal-kamusal hizmet alanlarında ve toplum kalkınması çalışmalarında doğrudan yer alma eğilimi gösteren gençler bulunmaktadır.

Grup 11. Sosyal Çevre

Öğrenciler sosyal ve kültürel etkinliklere aktif ya da pasif olarak kadın ve erkek birlikte katılımları önemsiz görürken, bu alanlarda aşına kentlilerin olmasını hiç önemsememektedirler. Her yaş grubunun sosyal ve kültürel etkinliklere aktif ve pasif olarak katılma ve kamusal alanlarda sevgilileri ile bulunma/dolaşabilme şanslarının olması gençlerce önemsenmektedir. Bununla birlikte bazıları, özellikle kız öğrenciler, kendilerini toplum önünde ifade etmekte toplumsal ve ailevi baskı nedeniyle daha çekingendirler.

6. SONUÇ

Önceki bölümlerde sunulan bulgular şu noktalara açıklık getirmektedir:

- Kent merkezlerinden en yakınılan konulardan biri 'bakımsızlık ve kirlilik' olduğu dikkate alınırsa kentten hoşnutluk bileşenlerinden biri 'temizlik ve bakımlılık' tır. Bu sorun, daha çok kaynak ve zaman gerektiren yapısal ve sosyal sorunlara göre daha kısa dönemde ve mütevazı kaynaklarla üstesinden gelinbilir bir sorundur. Yerel yönetimler, kent sakinlerinin yaşam çevrelerini daha yaşanabilir kılmada bunu bir fırsat olarak, onlarla işbirliği içinde çalışarak, değerlendirebilirler.
- Kent genelinde doğal alanlar, yeşil alanlar, parklar ve spor alanları diğer işlevsel alanlara göre daha çok önemsenmektedir. Bu tutum, kentte yeşil alan ve/veya yeşil elemanların eksikliği nedeniyle kentlinin aktif/pasif yeşile duyduğu özlemin ifadesidir. Bu anlamda, yerel yönetimler kentteki kamusal mekanları yeniden ele almalı ve değerlendirmeli, uygun olan yerlerde yayalar için yeşil elemanlar içeren kentsel mekanlar yaratacak düzenlemelere yer vermelidirler.
- Gençler arasında yer bağımlılığı ve sosyal bağımlılık oldukça yayıftır. Bunun nedenlerinden biri, gençlerin boş zamanlarında kullanabilecekleri erişilebilir, kamu/özel sektörde sağlanan ortak eylem alanlarının (spor, vb.) kısıtlı oluşudur. Bireyin yaşadığı yeri benimsemesi/yer bağımlılığı konusu yönetimlerin üzerinde durmaları gereken önemli bir konudur. Çünkü bu, değişik ölçeklerde ve türde pek çok kentsel sorunla ilişkilidir (örneğin, kentlinin kentsel çevreye sahip çıkması, planlamaya katılma isteği, vb.). Eğer gençlere kent ve toplumsal planlama

süreçlerinde fikir ve görüşlerini ifade etme olanakları sunulursa, bu hem yerel yöneticilerin hem de katılımcıların yararına olacaktır. Bu olanak ülkemiz planlama mevzuatı içinde açık olarak tanımlanmamış olsa da yerel yöneticilerin katılımın karşılıklı yararını değerlendirmeleri beklenir.

• Her ne kadar görsel estetik genelde kentsel mekanlar için vazgeçilmez bulunmuşsa da bu, ayrıntıda, yumuşak peyzaj elemanları ve yapı cepheleri gibi kentsel estetiğe katkısı olan temel bileşenleri kapsamaktadır. Kamusal alanlardaki sanat ürünleri, mekanların görsel zenginliği, sert peyzaj düzenlemeleri hiç önemli bulunmamıştır. Bu değerlendirme çalışmaya katılan denek profilinden kaynaklanıyor olabilir. Öğrencilerin çoğunluğunun ülkenin az gelişmiş yörelerinden gelmiş olması, aile ve toplumsal çevrenin bulunduğu refah düzeyi henüz, Maslow'un belirttiği gibi gereksinimler hiyerarşisi içinde üst düzey gereksinimlere öncelik verecek kadar yükselmemiş olduğunun bir ifadesidir.

KAYNAKÇA

- Kessler, E. (1996) "The Citysphere", *Ambio*, Vol 25, No 2, s.68-69.
- Goody, B. (1988) "Making Places: Urban Design in Britain", *The Design Professions and the Build Environment*, (ed. P.L. Knoks), Croom Helm, s. 253-274.
- Dökmeci V., Yürekli, H., Çağdaş, G., Berköz, L.A., Levent, H. (1995) "İstanbul Metropolitan Alanında Konut Liteliğinin Belirlenmesi", *Mimari ve Kentsel Çevrede Kalite Arayışları Sempozyumu-Bildiriler*, İTÜ, s. 184-191.
- Sufian, A.J.M. (1993) "A Multivariate analysis of the Determinants of Urban Quality of Life in World's Largest Metropolitan Areas", *Urban Studies*, Vol. 30, No. 8, s. 1319-1329.
- Giannias, D., (1998) "A Quality of Life Based on Ranking of Canadian Cities", *Urban Studies*, Vol. 35, No. 12, s. 2241-2251.
- Rogerson, A.J., (1999) "Quality Life and City Competitiveness", *Urban Studies*, Vol.6, No. 5-6, s. 969-985.
- Furuseh, O., (2000) "Charlotte Neighbourhood Quality of Life Index", www.ci.charlotte.nc.us.cindev/quo/index.
- Galster, G.C., Hesser, G.W. (1981) "Residential Satisfaction: Compositional and Contextual Correlates", *Environment and Behavior*, Vol. 13, No. 6, s. 735-758.
- Nasar, J.L. (1983) "Adult Viewers' Preferences in Residential Scenes", *Environment and Behavior*, Vol. 15, No. 5, s. 589-614.
- İmamoğlu, O., İmamoğlu, V. (1996) *İnsan Evi ve Çevresi-Ankara'da Bir Toplu Konut Araştırması*, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Ankara.
- Newell, P.B. (1997) "A Cross-Cultural Examination of Favorite Places", *Environment and Behavior*, Vol. 29, No. 4, s. 495-514.
- Abu-Ghazze, T.M. (1999) "Communicating Behavioral Research to Campus Design", *Environment and Behavior*, Vol. 31, No. 6, s. 764-804.
- Pennantz, P.J., Elsinga, M.G. (1990) "Adults, Adolescents and Architects-Differences Perception of the Urban Environment" ", *Environment and Behavior*, Vol. 22, No. 5, s. 675-714.
- Montgomery, J. (1998) "Making a City, Urbanity, Vitality and Urban Design", *Urban Design*, Vol. 3, No. 1, s. 93-116.
- Wooley H., Spencer, C., Rowley, D, Rowley, G., (1999) "The Child as Citizen: Experiences of British Town and Town Centres", *J. of Urban Design*, Vol.4, No.3, s. 255-282.
- Glasson G., Godfrey, K., Goody, B. (2000) *Towards Visitor Impact Management*, Ashgate.